ARBETSLIVS- OCH JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 8/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av civiltjänstlagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 24 september 2013 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av civiltjänstlagen (RP 123/2013 rd) till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Sari Alho, arbets- och näringsministeriet
- överdirektör Leena Gunnar, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland
- direktör Mikko Reijonen, Civiltjänstcentralen
- ordförande Paavo Kolttola, Vapenvägrarförbundet.

Dessutom har ett skriftligt yttrande lämnats av

— förtroendeman Ari Nieminen, Lapinjärven JHL ry, och förtroendeman Sari Nurmi, Jyty ry, från Lappträsk civiltjänstcentral (gemensamt yttrande).

PROPOSITIONEN

Enligt förslaget överförs civiltjänstverksamheten från Lappträsk kommun till staten. Som en följd av detta överförs personalen vid civiltjänstcentralen, som ansvarar för verkställigheten av civiltjänsten, till anställning hos staten. Civiltjänstcentralen blir en administrativt fristående enhet vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland, men civiltjänstcentralens verksamhet och utbildningen av civiltjänstgörarna ska även fortsättningsvis vara förlagd till nuvarande Lappträsk utbildningscentral i Lappträsk kommun.

I propositionen föreslås det också att bestämmelserna om civiltjänstgörarnas fria permissionsresor ändras så att civiltjänstgörarnas samtliga permissionsresor till sin hemvist eller bostadsort i Finland ska vara fria.

Dessutom föreslås vissa tekniska ändringar till följd av den administrativa ändringen. Civiltjänstcentralen ska enligt förslaget överta vissa sådana uppgifter i fråga om verkställigheten av civiltjänsten som nu sköts av arbets- och näringsministeriet.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2014 och avses bli behandlad i samband med den. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2014.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Förstatligande av civiltjänstcentralen

Regeringen föreslår att anordnandet av civiltjänstverksamheten ska förstatligas och att civiltjänstcentralen ska bli en enhet vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland den 1 januari 2014. Personalen vid civiltjänstcentralen, 23 personer, övergår till följd av överlåtelsen av rörelsen till anställning hos staten. De nio personer som nu tjänstgör i tekniska stödtjänster, såsom fastighets- och måltidstjänster, vid Lappträsk utbildningscentral förblir anställda av Lappträsk kommun. Civiltjänstcentralen fortsätter sin verksamhet vid Lappträsk utbildningscentral enligt ett hyresavtal med Lappträsk kommun.

Utskottet anser att det är motiverat att civiltjänstverksamheten förstatligas med beaktande av civiltjänstcentralens myndighetsuppgifter. Den menar att det är en ändamålsenlig lösning att civiltjänstcentralen blir en separat enhet vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Civiltjänstregistret: drift och förvaltning

Förvaltningen av civiltjänstregistret sköts genom ett webbaserat elektroniskt civiltjänstregister som togs i bruk 2006. Alla tjänstgöringsplatser fick rätt att använda registret från och med hösten 2009.

Civiltjänstcentralen fyller i basuppgifter om civiltjänstgörarna i registret. Tjänstgöringsplatsen kompletterar registret med data om det som hänt under tjänstgöringens gång, såsom personliga permissioner och sjukdagar. Det elektroniska civiltjänstregistret används av över 1 000 organisationer.

Enligt propositionen övergår förvaltningen och ägandet av civiltjänstregistret från arbets- och näringsministeriet till civiltjänstcentralen. Ändå har varken civiltjänstcentralen eller Närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland enligt utredning till utskottet en adekvat kompetens för att vidareutveckla ett så pass omfattande it-system. Utskottet finner det angeläget att arbets- och näringsministeriet också framöver har hand om den utveckling av programvara som krävs för civiltjänstregistret genom att ställa ministeriets egen it-expertis till förfogande för arbetet med att utveckla registret och genom att trygga finansieringen för att anlita de externa tjänsteproducenter som behövs.

Civiltjänstgöringsplatser

Tillräckligt antal civiltjänstgöringsplatser

I civiltjänsten ingår enligt civiltjänstlagen en grundutbildningsperiod och dessutom en samhällsnyttig arbetstjänst av civil karaktär som utförs främst i uppgifter inom social- och hälsovården, undervisnings- och kulturväsendet, räddningsväsendet, befolkningsskyddet eller miljöskyddet. Civiltjänstgöringsplatsen kan vara en statlig eller kommunal myndighet, ett religionssamfund eller en förening eller stiftelse som bedriver allmännyttig verksamhet. Tjänstgöringsplatserna godkänns av civiltjänstcentralen. För närvarande har ca 2 000 tjänstgöringsplatser rätt att fungera som civiltjänstgöringsplatser.

Utskottet anser det problematiskt att svårigheter med att få en tjänstgöringsplats fördröjer studierna och inträdet i arbetslivet för många civiltjänstgörare och att hundratals civiltjänstgörare årligen måste placeras i civiltjänstcentralen på grund av brist på tjänstgöringsplats. Saken har länge ägnats uppmärksamhet, och man har försökt lösa problemet genom att ge tjänstgöringsplatsen möjlighet till stöd för civiltjänstgörarens boendekostnader. Men tills vidare har ingen nämnvärd förändring åstadkommits.

Utskottet anser att om civiltjänsten verkställs effektivare och tjänstgöringsplatserna kan hittas lättare, bidrar det till att stödja regeringens mål med längre tid i arbetslivet, färre sabbatsår och mindre utslagning. Utskottet finner det viktigt att ökningen av civiltjänstgöringsplatser ägnas

mer uppmärksamhet och att det finns tillräckligt med tjänstgöringsplatser som erbjuder meningsfulla och nyttiga arbetsuppgifter. Utskottet understrycker att det måste finnas tjänstgöringsplatser runtom i Finland så att civiltjänstgörarna kan finna en tjänstgöringsplats nära sin hemort.

Hjälp till civiltjänstgörare med att få en tjänstgöringsplats

Civiltjänstcentralen har tagit hand om de civiltjänstgörare som blivit utan tjänstgöringsplats genom att upprätthålla en s.k. legion. Cirka 270 civiltjänstgörare utför årligen sin arbetstjänst vid civiltjänstcentralen. Av dem har ca 40 utfört hela sin arbetstjänst i Lappträsk. De flesta har under året funnit en tjänstgöringsplats och slutfört sin arbetstjänst där.

I praktiken har arbetstjänst i Lappträsk inkluderat uppgifter relaterade till att verkställa civiltjänsten och dessutom t.ex. fastighetsskötsel, köks- och städarbete och datasupport. I samband med förstatligandet får Lappträsk kommun hand om fastighetens underhåll och måltidstjänsterna, och staten köper tjänsterna i enlighet med hyres- och måltidsavtal med kommunen.

Enligt erhållen utredning kan ca 15 civiltjänstgörare i fortsättningen sysselsättas i uppgifter som gäller verkställandet av civiltjänst. För att fastighetsskötsel och måltidstjänster i fortsättningen ska kunna skötas av civiltjänstgörare vid Lappträsk utbildningscentral måste Lappträsk kommun fatta ett beslut om att erbjuda tjänstgöringsplatser som gäller dessa uppgifter.

Utskottet finner det viktigt att civiltjänstcentralen ger civiltjänstgörarna råd och hjälp med att få en tjänstgöringsplats. Det som nämns i propositionens motivering om att ordna intensifierad utbildning och handledning för att tjänstgörarna ska få en tjänstgöringsplats är enligt utskottets mening ett behövligt och bra sätt att hjälpa dem som blivit utan tjänstgöringsplats. Men det är kanske inte nog i samtliga fall, utan det kan också behövas personlig handledning eller andra effektiva åtgärder. Utskottet betonar att civiltjänstcentralen ska se till att alla civiltjänstgörare får en tjänstgöringsplats för att utföra arbetstjänsten.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 6 november 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tarja Filatov /sd
vordf. Anne-Mari Virolainen /saml
medl. Anna Kontula /vänst
Jari Lindström /saf
Lea Mäkipää /saf
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Annika Saarikko /cent
Kristiina Salonen /sd
Sari Sarkomaa /saml
Mikko Savola /cent
Katja Taimela /sd
Jani Toivola /gröna
Maria Tolppanen /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Ritva Bäckström.